

BAZA PROJEKTÓW DIGITALIZACYJNYCH MUZEÓW W POLSCE W LATACH 2011-2015

Projekty wieloetapowe:

1. Projekt digitalizacji zbiorów Muzeum Narodowego w Gdańsku – szklane negatywy

Projekt obejmuje digitalizację 1000 szklanych negatywów i ich bezpłatne udostępnienie w internetowym katalogu zbiorów Muzeum. Szklane negatywy, które objęte zostały tym projektem wyselekcjonowano ze zbioru liczącego 2777 obiektów. Powstały one jeszcze w ramach działalności Stadtmuseum w Gdańsku, w latach 40. XX w. W ramach projektu przewidziano działania polegające na przygotowaniu obiektów pod względem konserwatorskim, wykonaniu odwzorowań obiektów, sporządzeniu opisów i poszerzeniu ich o słowa kluczowe, zapewniające jednolity standard udostępnienia w elektronicznym katalogu, przystosowaniu dokumentacji wizualnej muzealiów do implementacji w elektronicznej ewidencji oraz udostępnieniu zasobu w internetowym katalogu zbiorów Muzeum.

Czas realizacji: 2011

Etap 2: Digitalizacji zbiorów Muzeum Narodowego w Gdańsku – tworzenie infrastruktury. Projekt miał na celu pozyskanie narzędzi, które pozwoliłyby znacząco przyspieszyć proces digitalizacji i zwiększyć dostępność do zbiorów instytucji. Założone cele zostały zrealizowane poprzez budowę i wyposażenie pracowni digitalizacyjnej oraz budowę strony Muzeum wraz z modułem do prezentacji zbiorów w internecie. W ramach projektu zbudowano również stronę internetową Muzeum wraz z modułem do prezentacji zbiorów (opracowano projekt, określono zawartość i strukturę strony, opracowano i zredagowano teksty, przygotowano projekt graficzny, dostosowano również moduł do prezentacji zbiorów do struktury zbiorów i nowej strony i uruchomiono stronę oraz moduł). Przygotowano również materiały przeznaczone do udostępnienia za pomocą modułu do prezentacji zbiorów, co obejmowało wprowadzenie ustrukturyzowanych kategorii umożliwiających przeszukiwanie zasobu, korektę wpisów oraz przygotowanie materiału wizualnego na potrzeby modułu do prezentacji zbiorów.

Czas realizacji: 2011–2012

Etap 3: Projekt obejmował digitalizację 1800 muzealiów, które nie zostały zdigitalizowane w czasie II etapu projektu, w tym połowę zbioru Muzeum Hymnu Narodowego w Będminie i niemal całego zbioru Muzeum Tradycji Szlacheckiej w Waplewie Wielkim. Obiekty zostały przygotowane pod względem konserwatorskim, ich opisy poszerzono o słowa kluczowe, tak aby zapewnić jednolity standard udostępnienia w elektronicznym katalogu; także dokumentacja wizualna obiektów została przystosowana do implementacji w elektronicznej ewidencji i do udostępnienia w internecie. Drugim ważnym celem projektu był zakup i instalacja sprzętu serwerowego tak aby podnieść bezpieczeństwo archiwizacji danych w Muzeum. Kolejnym zadaniem był zakup i konfiguracja mobilnego studia do tworzenia dokumentacji wizualnej obiektów płaskich i małych obiektów przestrzennych poza siedzibą główną Muzeum, w której znajduje się studio fotograficzne. Mobilne studio dało również możliwość wykorzystania sprzętu mobilnego do digitalizacji muzealiów w instytucjach nieposiadających sprzętu wysokiej klasy i do szkoleń z zakresu tworzenia dokumentacji wizualnej w całym regionie.

Czas realizacji: 2014–2015

Muzeum Narodowe w Gdańsku

Czas realizacji: 2011–2015

Zbiory: <https://zbiorymng.loccloud.pl/items/browse?collection=1>

2. Budowa Cyfrowego Muzeum Narodowego w Warszawie

Głównym celem projektu była digitalizacja zbioru i udostępnienie za pośrednictwem internetu muzealiów znajdujących się w zbiorach Muzeum. Działania podejmowane w ramach projektu: zakupiono macierz dyskową z kompletem dysków, zakupiono bibliotekę taśmową, serwer IBM a także zmodernizowano sieć LAN. Dodatkowo wymieniono przestarzałe stanowiska komputerowe pracowników merytorycznych oraz pracowników zajmujących się archiwizacją plików cyfrowych. Stworzono nową pracownię digitalizacyjną z dwoma stanowiskami pracy. Realizacja projektu zaowocowała: wprowadzeniem do systemu bazodanowego 3 000 rekordów opisujących muzealia, sfotografowaniem łącznie 12995 obiektów. Dzięki współpracy z Fundacją Nowoczesna Polska część zdigitalizowanych przez Muzeum zasobów zostanie udostępniona uczniom i nauczycielom w bibliotece internetowej Wolne Lektury.

Czas realizacji: 2011

Etap 2: Prace rozpoczęto od najbardziej czasochłonnnych zadań czyli od wykonywania fotografii zabytków oraz od wprowadzania rekordów zabytków do bazy danych wykonano 6176 nowe zdjęcia cyfrowe oraz wprowadzono 6000 nowych rekordów zabytków, zatrudniono laboranta, do pomocy przy przegotowywaniu i przenoszeniu obiektów do pracowni digitalizacyjnych, zakupiono serwer, półkę do macierzy dyskowej, nowe monitory umożliwiające kalibrację sprzętowa do wiernego odwzorowania kolorów – monitory zainstalowano w pracowni fotograficznej. Zakup oświetlenia do Pracowni Fotograficznej, statywu do aparatów, statyw profesjonalny pozwalający na wykonanie stabilnych zdjęć aparatem, filtry polaryzacyjne, kurtyny, obiektywy do pracowni fotograficznej, urządzenia do kalibracji kolorów wraz z oprogramowaniem. Zakup kopert i pudełek z atestem PAT na digitalizowane materiały. Zakup materiałów do kalibracji kolorów.

Czas realizacji: 2012–2013

Etap 3: Wykonano 5473 fotografie 4680 obiektów muzealnych, a do systemu muzealnego MONA wpisano 7989 nowych rekordów. Dodatkowo zredagowano 1250 starych rekordów pod kątem umieszczania ich w Cyfrowym Muzeum Narodowym w Warszawie.

Czas realizacji: 2013

Etap 4: Wprowadzono 14900 nowych rekordów do bazy danych, a także zredagowano pod kątem umieszczenia w serwisie Cyfrowe MNW 6100 istniejących wpisów. Zakupiono 2 nowe serwery do oddziałów Muzeum (Muzeum Rzeźby w Królikarni oraz Muzeum w Nieborowie i Arkadii), zakupiono nową półkę do macierzy dyskowych. Wykonano 7844 zdjęcia cyfrowe zabytków.

Czas realizacji: 2014 –2015

Muzeum Narodowe w Warszawie

Czas realizacji: 2011–2015

Zbiory:

http://www.europeana.eu/portal/search.html?query=DATA_PROVIDER%3A%22Muzeum+Narodowe+w+Warszawie%22&qf=PROVIDER%3A%22Federacja+Bibliotek+Cyfrowych%22
<http://fbc.pionier.net.pl/pro/zrodla/cyfrowe-muzeum-narodowe-w-warszawie/>

3. Wieloletni Program Rządowy Kultura + Digitalizacja zbiorów Muzeum Sztuki oraz katalogu bibliotecznego

Zadaniem projektu było stworzenie infrastruktury technicznej i informatycznej do kompleksowej cyfryzacji i długoterminowego zabezpieczenia i udostępniania wiedzy o zbiorach Muzeum Sztuki w Łodzi oraz digitalizacja pierwszej części zbiorów – kolekcji Sztuki Dawnej, a także katalogu biblioteki muzeum, która jest jedną z najstarszych w Polsce specjalistycznych bibliotek poświęconych sztuce. Digitalizacja zbiorów sztuki i tworzenie ich inwentarza elektronicznego umożliwiła udostępnienie zbiorów w internecie, co pozwoliło na osiągnięcie celów projektu związanych z zwiększeniem uczestnictwa w kulturze w społecznościach lokalnych, ze szczególnym uwzględnieniem gmin wiejskich i miejsko-wiejskich. Elementem projektu było także digitalizacja kartkowego katalogu bibliotecznego i uruchomienie OPAC www umożliwiającego prezentację katalogu elektronicznego w internecie co pozwoliło na łatwiejszy dostęp do zbiorów biblioteki.

Czas realizacji: 2011

Etap II: rozbudowa istniejącej infrastruktury do digitalizacji – doposażenie pracowni digitalizacyjnej w sprzęt komputerowy i fotograficzny oraz nośniki pamięci i akcesoria. Digitalizacja zbiorów: Rzemiosła artystycznego – 1000 obiektów, części kolekcji sztuki XX i XXI w. – 500 obiektów, przedmiotowego katalogu kartkowego skanowanie i udostępnianie w internecie, wprowadzanie metadanych do systemów informatycznych, udostępnienie wizerunków i metadanych w internecie.

Czas realizacji: 2012

Etap III: digitalizacja i skatalogowanie 1500 obiektów z Kolekcji sztuki XX i XXI w. Digitalizację 100 katalogów wystaw Muzeum Sztuki. Celem zadania jest prezentacja szerokiej publiczności w formie cyfrowej wybranych dzieł sztuki nowoczesnej i współczesnej, reprezentujących ważniejsze nurty, kierunki i tendencje artystyczne XX i początków XXI w. Wielość form wyrazu, różnorodność technik, złożoność obiektów sztuki najnowszej pociąga za sobą konieczność indywidualnego podejścia do każdej z prac i stawia przed muzeum niebagatelne wyzwanie szukania nowych, adekwatnych form prezentacji i popularyzowania.

Czas realizacji: 2013

Etap IV: zadanie objęło digitalizację 700 prac z Kolekcji sztuki XX i XXI w. Doświadczenia w pracy z tym zbiorem zdobywane od 2013 roku potwierdziła, że praca z dziełami zróżnicowanymi pod względem technik, tworzyw, faktur, gabarytów jest znacznie trudniejsza niż było to w wypadku wcześniej zdigitalizowanej kolekcji sztuki dawnej, co miało wpływ na szacowanie liczby obiektów możliwych do zdigitalizowania w okresie trwania projektu. Działania zmierzające do uregulowania kwestii tych praw były realizowane także w ramach niniejszego zadania.

Czas realizacji: 2014

Etap V: Zdigitalizowano i opublikowano 400 obiektów z Kolekcji Sztuki XX i XXI w. a także 300 obiektów Kolekcji Sztuki Dawnej i Rzemiosła Artystycznego. Cel zadania tj. prezentacja szerokiej publiczności w formie cyfrowej wybranych dzieł sztuki z kolekcji muzeum został osiągnięty, wszystkie prace podlegające digitalizacji

w ramach niniejszego projektu zostały udostępnione na stronie Muzeum Sztuki w Łodzi w katalogu zbiorów online. Zrealizowano zakupy inwestycyjne, które pozwoliły na sprawną realizację zadań takich jak: digitalizowanie i opracowywanie zróżnicowanych obiektów wchodzących w skład kolekcji muzeum.

Czas realizacji: 2015

Muzeum Sztuki w Łodzi

Czas realizacji: 2011–2015

Zbiory: <http://zbiory.muzeumsztuki.pl>

4. Centralne Muzeum Morskie – Cyfrowe Muzeum Morskie

Projekt Centralnego Muzeum Morskiego w Gdańsku pt. „Centralne Muzeum Morskie – Cyfrowe Muzeum Morskie” miał trzy zasadnicze cele: utworzenie infrastruktury poprzez zakup wyposażenia komputerowego i oprogramowania, opracowanie i wdrożenie metodyki wykorzystania ramienia skanującego FaroArm do digitalizacji 3D zabytków wydobytych podczas eksploracji wraków i stanowisk archeologicznych, utworzenie strony internetowej Muzeum, powiązanej z modułem publikacji online oprogramowania do ewidencji i zarządzania zbiorami.

Czas realizacji: 2011–2012

Etap II: Celem kolejnego etapu było: opracowanie dokumentacji projektowej na potrzeby budowy nowej sieci IT w 2014 roku w Spichlerzach na Ołowiance, podniesienie jakości i efektywności pracy poprzez zakup wyposażenia na potrzeby pracowni fotograficznej digitalizacji 2D, podniesienie jakości i efektywności pracy poprzez zakup wyposażenia na potrzeby pracowni digitalizacji 3D zbiorów archeologicznych, zweryfikowanie dokumentacji papierowej i utworzenie 4485 rekordów konserwacji potrzeby dokumentacji informacji o zbiorach.

Czas realizacji: 2013-2014

Narodowe Muzeum Morskie w Gdańsku

Czas realizacji: 2011–2014

Zbiory: <https://wmm.nmm.pl>

5. Wilanowskie Muzeum Cyfrowe+

Opracowano projekty konstrukcyjne (wraz z dokumentacją techniczną) trzech pionierskich stanowisk do zautomatyzowanego pomiaru 3D powierzchni: obrazów sztalugowych, rzeźb parkowych, elementów architektonicznych wystroju budynków. Ponadto w oparciu zakup ramienia robota przemysłowego zbudowano zautomatyzowane stanowisko do pomiaru obiektów małogabarytowych. Stworzono profesjonalne repozytorium cyfrowe, zabezpieczono posiadane dane, rozbudowano sieć informatyczną i zwiększono przepustowość łączy, zakupiono i skonfigurowano urządzenia. Wykonano pomiary 3D powierzchni trzynastu obiektów – 7 biskwitów, 4 obiekty ceramiczne, 2 obrazy. Opracowano oprogramowanie pozwalające za pośrednictwem internetu wizualizować dane pomiarowe w pełnej rozdzielczości.

Czas realizacji: 2012

Etap 2: Wilanowskie Muzeum Cyfrowe+. Zbudowano prototypowe stanowisko do automatycznego skanowania 3D obrazów sztalugowych. Wykonano skanowanie 3D zespołu figur biskwitowych pomiary 3D kolejnych 10 figurek biskwitowych z kolekcji muzeum oraz opracowano metodykę pomiaru 3D dla unikatowych starodruków, realizowane na przykładzie

skanowania 6 stron unikalnego dzieła „Wielki Trójksiąg Durera” ze zbiorów Muzeum Archidiecezji Warszawskiej. Wykonano rozbudowę istniejącej infrastruktury profesjonalnego repozytorium cyfrowego. Opracowano wystrój elewacji pałacu, założono bazę danych do ponad 1246 elementów dekoracji i elementów architektonicznych oraz 201 budynków nieistniejących oraz uzupełniono 728 pozycji w istniejącej bazie interwencji zieleni. Zrealizowano produkcję 2 filmów ok. 10 min. prezentujących dzieła z kolekcji wilanowskiej w kontekście historycznym i użytkowym.

Czas realizacji: 2012

Etap 3: Wilanowskie Muzeum Cyfrowe+. Zostały osiągnięte następujące cele: Repozytorium cyfrowe, rozbudowa systemu informacji przestrzennej, digitalizacji 3D wybranej kolekcji zbiorów – skanowanie 11 biskwitów, digitalizacja 3D wybranej kolekcji zbiorów.

Czas realizacji: 2013

Etap 4: Wilanowskie Muzeum Cyfrowe+. Lista zrealizowanych zadań: odbudowa eksperymentalnej głowicy multimodalnej 3D, doposażenie pracowni 3D (zakupiony został korpus aparatu, dwa stoliki obrotowe i stacja przetwarzania danych, wymiana części zużytych podzespołów repozytorium cyfrowego, modernizacja części oprogramowania repozytorium cyfrowego, digitalizacja 3D wybranej kolekcji zbiorów – zeskanowano 5 rzeźb biskwitowych, digitalizacja 3D wybranej kolekcji zbiorów – weryfikacja danych pomiarowych – jakość kalibracji i pomiarów została sprawdzona, a dane zostały zarchiwizowane, rozbudowa systemu informacji przestrzennej.

Czas realizacji: 2014

Wilanowskie Muzeum Cyfrowe

Czas realizacji: 2012–2014

Zbiory: <http://cyfrowezbiory.muzeum-wilanow.pl:85/>

<http://gis.muzeum-wilanow.pl/elewacje/pois/>

6. Digitalizacja i udostępnianie zbiorów Muzeum Regionalnego SCK w Mielcu

Celem było utworzenie pracowni digitalizacji, stworzenie cyfrowej bazy dla 500 obiektów muzealnych oraz uruchomienie elektronicznego katalogu online dla powszechnego dostępu. Cele te zostały w całości zrealizowane. W roku 2012 dokonano zakupu sprzętu, w trybie przetargu nieograniczonego, do digitalizacji zbiorów Muzeum Regionalnego SCK.

Czas realizacji: 2012

Etap II: zadanie było realizowane w latach 2013-2014. W zakresie zrealizowanym w roku 2013 zakupiony został specjalistyczny sprzęt, mający służyć przechowywaniu danych uzyskanych w wyniku digitalizacji obiektów muzealnych. Z kolei w 2014 r. zakupiona została i wykonana usługa sporządzenia wirtualnego spaceru po obiekcie muzeum oraz zdigitalizowania i skatalogowania 300 obiektów do bazy sprzętu fotograficznego.

Czas realizacji: 2013–2014

Samorządowe Centrum Kultury w Mielcu

Czas realizacji: 2012–2014

Zbiory: <http://midasbrowser.pl/mielec/>

7. Tworzenie infrastruktury technicznej do digitalizacji

W etapie I projektu „Digitalizacja zbiorów” w ramach WPR Kultura+ w latach 2012/2013 związanych z uruchomieniem pracowni digitalizacji i publikacją materiału cyfrowego zostały wykonane następujące zadania: zakupiono zgodnie z założeniami podstawową infrastrukturę do uruchomienia procesu digitalizacji, wykonana została sieć informatyczna umożliwiającą dostęp do stosownych usług propagowanych przez dedykowane, dzięki użyciu odpowiedniej klasy sprzętowej zrealizowane zostały parametry zapewniające stały/nieprzerwany i płynny dostęp do danych w procesie ich produkcji i obróbki, weryfikacji oraz merytorycznego nadzoru nad wytwarzaną treścią, zabezpieczenie danych skondensowanych na urządzeniach odbywa się zgodnie z polityką bezpieczeństwa standardów ACL

Czas realizacji: 2012–2013

Etap II: w etapie II projektu „Digitalizacja zbiorów” w ramach WPR Kultura+ związanych z doposażeniem pracowni digitalizacji i publikacją materiału cyfrowego zostały wykonane następujące zadania: zakupiony zgodnie z założeniami i uruchomiony sprzęt do digitalizacji muzealiów w pracowni fotograficznej, rozbudowana infrastruktura techniczna, wykonana została digitalizacja zbiorów archiwalnych dzięki zakupowi kolejnych dwóch stanowisk skanujących, oraz jednemu stanowisku skanera wielkoformatowego A2, uruchomione i realizowane procedury udostępnienia zasobów cyfrowych obejmujących prace nad własną witryną zasobów cyfrowych do powszechnego użytku poprzez popularne przeglądarki www wg. najnowszych standardów technologicznych, zakup i wdrożenie infrastruktury do prawidłowego zabezpieczenia i przechowywania generowanych kolejnych partii danych cyfrowych powstałych w zobowiązaniach realizowanych zadań.

Zamek Królewski w Warszawie Muzeum

Czas realizacji: 2013

Zbiory: <https://www.bn.org.pl/>

8. Wirtualne Muzeum Fotografii

W ramach zadania zostały uruchomione wszystkie prace przygotowawcze dotyczące przystosowania pracowni Muzeum do wysokiej jakości prac digitalizacyjnych; podjęto prace związane z udoskonaleniem i rozwojem baz danych oraz szeroko pojętego udostępniania obiektów Muzeum Historii Fotografii oraz ich popularyzacji. Do muzealnej bazy danych zostały włączone katalogi Biblioteki i Archiwum. Zostało zdigitalizowane 4 tys. obiektów – obiekty płaskie i trójwymiarowe o różnych formatach. Rozbudowa nowoczesnej witryny internetowej. Powstał projekt graficzny, informatyczny nowych modułów oraz zostało wprowadzone 14 tys. rekordów do katalogu online.

Czas realizacji: 2012–2013

Etap 2: Główne cele, które zostały zrealizowane w ramach zadania: tworzenie Centrum Kompetencji ds. digitalizacji, przechowywania i udostępniania zbiorów muzealnych i fotograficznych; tworzenie infrastruktury technicznej koniecznej do zrealizowania celów digitalizacyjnych, archiwizacyjnych i upowszechniania; przygotowanie obiektów do udostępnienia. Główne realizowane zadania: rozbudowa pracowni digitalizacyjnej oraz tworzenie plików tif i jpg, modernizacja bazy danych oraz infrastruktury sieci komputerowej koniecznej do celów inwentaryzacji zbiorów i zarządzania. Upowszechnianie zbiorów – rozwój witryny www i katalogu zbiorów online (m. in. poszerzenie nawigacji na stronie, wprowadzenie podkatalogów „Plakaty” i „Kalendarze” w zakładce „Zbiory online”,

digitalizacja cennych publikacji, internetowa galeria zbiorów MHF rozsyłana cyklicznie drogą mailową w formie tematycznych pakietów zdjęć.

Czas realizacji: 2013–2014

Etap 3: Główne cele zrealizowane w ramach zadania: udostępnienie 10% całości zbiorów, rozwój Centrum Kompetencji ds. digitalizacji, przechowywania i udostępniania zbiorów muzealnych i fotograficznych, utworzenie infrastruktury technicznej koniecznej do zrealizowania celów digitalizacyjnych, archiwizacyjnych i upowszechniania, dokumentacja obiektów MHF, nowe moduły baz danych, w tym Katalogu Zbiorów Online. Upowszechnianie zbiorów: modernizacja witryny www i katalogu zbiorów online. W celu zwiększenia dostępności zbioru stworzono aplikacje na urządzenia mobilne.

Czas realizacji: 2014–2015

Etap 4: Główne cele zrealizowane w ramach zadania: udostępnienie kolejnych 5% całości zbiorów, rozwój ośrodka kompetencji ds. digitalizacji, przechowywania i udostępniania zbiorów muzealnych i fotograficznych, tworzenie regionalnego ośrodka digitalizacji i dydaktyki z zakresu digitalizacji obrazowej, utworzenie infrastruktury technicznej koniecznej do zrealizowania celów digitalizacyjnych, archiwizacyjnych i upowszechniania; dalsza poprawa jakości uzyskiwanego obrazu, w zakresie wierności barwnej, jak również rozdzielczości; zmniejszenie wahań parametrów obrazu; dokumentacja obiektów MHF.

Czas realizacji: 2015

Muzeum Historii Fotografii im. Walerego Rzewuskiego w Krakowie

Czas realizacji: 2013 – 2015

Zbiory: <https://zbiory.mhf.krakow.pl/>

9. Centralna Baza Judaików

W ramach projektu powstało repozytorium cyfrowe z danymi o obiektach z kolekcji MHZP i ŻIH z wykorzystaniem infrastruktury informatycznej. Zdigitalizowano całości zbiorów MHZP oraz kolekcji dzieł sztuki i części kolekcji pamiątek ze zbiorów ŻIHu. Udostępnienie 3.005 zdigitalizowanych obiektów ŻIH i MHZP.

Czas realizacji: 2013

Etap 2: Celem zadania była digitalizacja 2090 judaików i udostępnienie w internecie na nowej stronie Centralnej Bazy Judaików 2000 obiektów z kolekcji MHZP oraz 5 instytucji partnerskich. Zdigitalizowane zostały kolekcje dwóch instytucji partnerskich – Muzeum Regionalnego w Łęcznej i Muzeum Niepodległości w Warszawie. Łącznie zostało sfotografowanych 639 obiektów. Według założeń zdigitalizowane zostały kolekcje MHZP – 900 obiektów, SZIH – 375 oraz Państwowego Muzeum Archeologicznego – 129 obiektów, Muzeum Historyczno-Archeologiczne w Ostrowcu Świętokrzyskim – 47 obiektów. Dodatkowo fotograf dostarczył zdjęcia 2 obiektów przekazanych do digitalizacji przez pracowników Muzeum Niepodległości. Łącznie zatem w projekcie zdigitalizowano 2092 judaików.

Czas realizacji: 2014–2015

Etap 3: Celem zadania była łączna digitalizacja 1250 juadików i udostępnienie w internecie na stronie Centralnej Bazy Judaików 1200 obiektów z kolekcji MHZP oraz 4 instytucji partnerskich. Zdigitalizowane i opracowane zostały kolekcje następujących instytucji partnerskich – Stowarzyszenie Żydowski Instytut Historyczny – 201 obiektów, Muzeum Kresów w Lubaczowie – 132 obiekty, Muzeum Pojezierza Łęczyńsko-Włodawskiego we Włodawie – 199 obiektów, Muzeum – Zamku w Łańcucie – 165 obiektów. Z kolekcji Muzeum Historii Żydów Polskich zdigitalizowanych zostało 565 obiektów. Łącznie w całym projekcie zdigitalizowano 1262 obiektów – o 12 obiektów więcej. Zadanie obejmujące stopniowe wyposażenie pracowni digitalizacyjnej muzeum, niezbędne do realizacji projektu (zakup oprogramowania do obróbki cyfrowej zdjęć oraz 6 twardych dysków do przechowywania danych).

Czas realizacji: 2015

Muzeum Historii Żydów Polskich

Czas realizacji: 2013–2015

Zbiory: <http://judaika.polin.pl/dmuseion>

Pozostałe projekty

1. Stworzenie pracowni digitalizacyjnej. Modernizacja infrastruktury informatycznej. Digitalizacja zbiorów

Główny cel projektu, tzn. stworzenie profesjonalnej, funkcjonalnej pracowni digitalizacyjnej został osiągnięty. Uzyskane fundusze zostały przeznaczone na zakup szeregu sprzętów. Nabyto skaner dziełowy, kolorowy firmy Zeutschel OS12000, który posłużył do digitalizacji zbiorów formatu A2 i formatów mniejszych. Został zakupiony również skaner negatywów formatu A4 firmy Epson, model V700 Photo. Oprócz skanerów zakupiliśmy sprzęt komputerowy, infrastrukturę sieciową oraz oprogramowanie do przechowywania i przetwarzania zeskanowanych materiałów w 2012 r. został kupiony sprzęt do digitalizacji video. W 2012 r. ruszyła digitalizacja zbiorów Działu Rękopisów i Starodruków, któremu zostało poświęcone najwięcej czasu ze względu na zły stan materiałów oraz wagę merytoryczną dzieł. Została przeprowadzona również digitalizacja audiowizualna materiałów zapisanych na nośnikach magnetycznych.

Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskiej w Wejherowie

Czas realizacji: 2011–2012

Zbiory: https://www.muzeum.wejherowo.pl/d/archiwum/arch_74_digitalizacja-zbiorow/

2. E-morze, e-Pomorze

Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. Josepha Conrada Korzeniowskiego w Gdańsku digitalizacją zajmuje się od czterech lat – to kolejne zadanie placówki po statutowej trosce o czytelnictwo w województwie pomorskim i działalności kulturalnej. Przedsięwzięcie rozpoczęto od zakupu w ramach programu Mecenat sprzętu i oprogramowania w celu utworzenia biblioteki cyfrowej, z kolei w 2010 r. biblioteka realizowała z powodzeniem – dzięki wsparciu finansowemu z MKiDN – projekt „Cyfrowe Morze”. Polegał on na umieszczeniu w stworzonej przez WiMBP Gdańskiej Bibliotece Cyfrowej materiałów dotyczących tematyki morskiej związanej z obszarem polskim.

Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. Josepha Conrada Korzeniowskiego w Gdańsku

Czas realizacji: 2011

Zbiory: <https://bibliotekacyfrowa.eu/dlibra>

3. Digitalizacja zabytków architektury i sztuki miasta Sucha Beskidzka

Digitalizacja dziedzictwa kulturowego miasta Sucha Beskidzka w zakresie najcenniejszych obiektów architektury i sztuki w postaci XVII-wiecznych zespołów zabytkowych: zamkowo-parkowego z renesansowym zamkiem zwanym „Małym Wawelem” i klasztorno-kościelnego z dwoma budynkami kościołów pw. Nawiedzenia Najświętszej Marii Panny z XVII i XIX w., archiwaliów. Małej architektury sakralnej w postaci kapliczek, kaplic i przydrożnych krzyży. Digitalizacji poddano zachowaną ikonografię, projekty dokumentacji, publikacje naukowe z ich wizerunkami, zdjęcia oraz dokumenty związane z obiektami historią miasta Sucha Beskidzka, które w ramach projektu zostały zakupione od prywatnych kolekcjonerów.

Muzeum Miejskie w Suchej Beskidzkiej

Czas realizacji: 2012

Zbiory: <http://zbiory.sucha-beskidzka.pl/>

4. Z „Kulturą+” w cyfrowym świecie Muzeum Okręgowego w Lesznie

Digitalizacja i udostępnianie zasobów kultury i dziedzictwa narodowego oraz tworzenie infrastruktury. Projekt polegał na wyposażeniu pracowni digitalizacji w sprzęt fotograficzny, system fotografii obrotowej, macierz dyskową do archiwizacji i platformy internetowej do udostępniania zbiorów w internecie.

Muzeum Okręgowe w Lesznie

Czas realizacji: 2012–2013

Zbiory: <http://muzeumleszno.pl/imuzeum/collection/#!/.html>

5. Digitalizacja zbioru porcelany śląskiej Muzeum w Wałbrzychu

Celem projektu była digitalizacja oraz udostępnienie zbioru porcelany śląskiej zgromadzonego w Muzeum. Zgodnie z podstawowymi zadaniami muzeum, którymi są zabezpieczenie i prezentacja zbiorów, istotnym zadaniem realizowanym w ramach projektu było stworzenie dokumentacji kolekcji odpowiadającej obecnym wymogom dokumentacyjnym. Dotychczasowa, tradycyjna, była niepełna, wymagała weryfikacji, nie posiadała właściwej dokumentacji fotograficznej. Stworzenie elektronicznych kart pozwala na przeprowadzenie badań naukowych oraz kwerend dotyczących kolekcji śląskiej porcelany, co zapewnia rzetelność i wiarygodność zawartych w kartach informacji. W ramach zadania, przy użyciu zaawansowanych technologii cyfrowych, powstała także dokumentacja fotograficzna kolekcji.

Muzeum Porcelany w Wałbrzychu

Czas realizacji: 2012–2013

Zbiory: <http://wirtualne.muzeum.walbrzych.pl/navigart/>

6. Wirtualne Muzeum w Koszalinie

Projekt zakładał zakup sprzętu, testowanie oprogramowania, przygotowanie pomieszczenia pod Pracownię Digitalizacji, prace na wytypowanych do digitalizacji obiektami oraz działania promocyjne. Prowadzone były prace nad zdigitalizowaniem wytypowanych obiektów, pod koniec harmonogramu projektu przeprowadzono promocję, nowo otwartego „katalogu on-line” zbiorów muzeum pod nazwą „Wirtualne Muzeum w Koszalinie”. Całe przedsięwzięcie spotkało się z przychylnym i szerokim odzewem ze strony użytkowników, którzy chwalili rozwiązanie w jakim są udostępnione zbiory. Potwierdzeniem tego były audycje radiowe, materiały w prasie oraz w lokalnej telewizji.

Muzeum w Koszalinie

Czas realizacji: 2012–2013

Zbiory: <http://zbiory.muzeum.koszalin.pl>

7. Digitalizacja zbiorów Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie

Celem projektu jest zabezpieczenie i dokumentacja zbiorów muzeum, stworzenie bazy danych i upowszechnianie zbiorów na specjalnie stworzonej stronie Wirtualnego Muzeum Warmii i Mazur www.wmwm.pl W ramach zadania Muzeum zakupiło infrastrukturę techniczną i informatyczną oraz powołało zespół na potrzeby profesjonalnej dokumentacji i upubliczniania zbiorów Muzeum. Utworzono pracownię digitalizacji opartą o pracownię fotograficzną w ramach Działu Archiwum oraz doposażono pracownię zajmującą się Wirtualnym Muzeum. Stworzono i udostępniono wirtualne muzeum.

Muzeum Warmii i Mazur
Czas realizacji: 2012–2013
Zbiory: <http://wmwm.pl>

8. CYRYL. Cyfrowe Repozytorium Lokalne Poznań

W ramach projektu wykonano łącznie 22 663 skany, przekraczające liczbę, do której Wydawnictwo zobowiązało się we wniosku. Wśród tych materiałów znajdują się: największa publikowana do tej pory kolekcja ponad 200 planów Poznania od najstarszych zachowanych przekazów kartograficznych do planów współczesnych, składająca się z kilkuset obiektów kolekcja poznańskich pocztówek ze zbiorów prywatnych, nigdzie dotąd nie publikowana kolekcja oryginalnych projektów poznańskich kościołów i obiektów użyteczności publicznej autorstwa S. Cybichowskiego.

Wydawnictwo Miejskie Poznania
Czas realizacji: 2013
Zbiory: <http://cyryl.poznan.pl/>

9. Wirtualne Muzea Małopolski Plus

Projekt zakładał rozbudowę infrastruktury technicznej dla istniejącej Regionalnej Pracowni Digitalizacji (RPD), powstałej w ramach projektu Wirtualne Muzea Małopolski, w ramach którego zdigitalizowano ponad 700 eksponatów muzealnych z 35 muzeów z Małopolski i udostępniono je w szerokim kontekście na portalu edukacyjnym. Zakup dodatkowego sprzętu i oprogramowania umożliwił m.in. wzrost efektywności skanowania i obróbki plików graficznych przed ich publikacją w internecie. Tym samym RPD została przekształcona w najwydajniej działające regionalne centrum digitalizacji i kompetencji, mogące docelowo digitalizować zbiory wszystkich muzeów w regionie. Projekt umożliwił także poszerzenie i ułatwienie dostępu do cyfrowych zasobów dziedzictwa kulturowego Małopolski odbiorcom polskim i zagranicznym przez digitalizację kolejnych 120 eksponatów z 4 muzeów, bez których nie jest możliwa pełna prezentacja zbiorów regionu: Manggha, Muzeum Archeologiczne w Krakowie, Muzeum ING PAN, a przede wszystkim Zamek Królewski na Wawelu.

Małopolski Instytut Kultury w Krakowie
Czas realizacji: 2013–2014
Zbiory: <https://muzea.malopolska.pl/obiekty>

10. Program digitalizacji zbiorów w Muzeum Łazienki Królewskie w Warszawie

Utworzono pracownię digitalizacji i obrazowania komputerowego, składającą się ze studia fotograficznego oraz pracowni komputerowej. W pierwszym etapie zdigitalizowano 1005 obiektów wykonując 6776 zdjęć. Została zdigitalizowana całość Kolekcji Królewskiej w liczbie 521 obiektów. W drugim etapie zdigitalizowano 856 obiektów, wykonując 6157 zdjęć.

Muzeum Łazienki Królewskie w Warszawie
Czas realizacji: 2013–2015
Zbiory: <https://www.lazienki-krolewskie.pl/pl/katalog/digitalizacja>

11. Krajobraz Małopolski na szklanych negatywach.

Celem projektu była digitalizacja unikatowej kolekcji szklanych negatywów fotograficznych muzeów Małopolski i ich popularyzacja online. Muzeum Narodowe w Krakowie we współpracy z partnerami projektu – Muzeum Tatrzańskim im. Dra Tytusa Chałubińskiego w Zakopanem, Muzeum w Chrzanowie im. Ireny i Mieczysława Mazarakich i Muzeum Regionalnym w Myślenicach – „Dom Grecki”, wytypowało do projektu najcenniejsze klisze szklane pochodzące z końca XIX i początku XX w. o dużej wartości dokumentacyjnej, historycznej, jak i ikonograficznej. Obiekty zostały poddane zabiegom konserwatorskim służącym usunięciu przed digitalizacją wszelkich wad widocznych na nośnikach transparentnych, powodujących ryzyko skaz na obrazie cyfrowym. Następnie zostały zabezpieczone indywidualnie w kopertach i zbiorczo w specjalistycznych opakowaniach ochronnych.

Krajobraz Małopolski na szklanych negatywach

Czas realizacji: 2013–2014

Zbiory: <http://kultura.malopolska.pl>.

12. Wirtualne Oblicze Kultur

Celem projektu Wirtualne Oblicze Kultur (WOK) było stworzenie pracowni digitalizacyjnej oraz rozpoczęcie na szeroką skalę cyfryzacji dóbr kultury i dziedzictwa narodowego pogranicza polsko–czeskiego, będących w posiadaniu różnych instytucji, wraz z udostępnianiem ich cyfrowych kopii w internecie. Muzeum, jako inicjator projektu, sukcesywnie zaprasza do udziału w nim muzea oraz inne instytucje kultury.

Muzeum Ziemi Prudnickiej

Czas realizacji: 2013–2014

Zbiory: <http://wok4u.eu>

13. Digitalizacja muzealiów oraz doposażenie pracowni.

W ramach projektu wykonano ponad 33000 skanów, wprowadzono również 64000 rekordów o obiektach do baz danych. Ze względu na grubość wybranych do digitalizacji tomów wydawnictw przyrodniczych liczba książek jest mniejsza od zakładanej do realizacji, planowane 250, zrealizowane 99 tomów. Natomiast liczba skanów jest znacznie większa od zakładanych, planowane 29000, zrealizowane 33074. Doposażono pracownię digitalizacyjną oraz na bazie sprzętu zakupionego w ramach programu Kultura+ utworzono 3 nowe stanowiska digitalizacyjne: w bibliotece przy herbarium oraz w Pracowni Konserwacji Dziej Sztuki.

Muzeum Górnośląskie w Bytomiu

Czas realizacji: 2014

Zbiory: <http://zbiory.muzeum.bytom.pl/>

14. Rozwój pełnotekstowej bazy Bazhum

Celem projektu była digitalizacja i udostępnienie w sieci Internet w trybie open access pełnego zakresu 32 czasopism naukowych z dziedzin nauk humanistycznych i społecznych. W opracowanej kolekcji znalazły się czasopisma, do których pozyskano już licencje m.in. Instytutu Badań Literackich PAN, Wydawnictwa Uniwersytetu Marii Skłodowskiej-Curie,

Narodowego Instytutu Dziedzictwa, Wydawnictwa Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie, Muzeum Narodowego w Kielcach. Proces digitalizacji obejmował skanowanie i przygotowanie do udostępnienia w sieci. Zdigitalizowany zasób w całości udostępniony został w Internecie w bazie czasopism humanistycznych i społecznych BazHum. Jednostką prezentacyjną są pojedyncze artykuły, każdy z nich został udostępniony w pliku pdf z możliwością pełno tekstowego wyszukiwania zarówno na witrynie online jak i po pobraniu przez użytkownika na dysk lokalny. Materiały zostały udostępnione na zasadach Open Access: dostęp do bazy jest bezpłatny dla każdego użytkownika do wykorzystania w zakresie dozwolonego użytku.

Muzeum Historii Polski w Warszawie

Czas realizacji: 2014 – 2015

Zbiory: <http://bazhum.muzhp.pl/>

15. Cyfrowe Muzeum

Celem zadania było zabezpieczenie dziedzictwa kultury oraz poprawa dostępu do kultury. Zadanie polegało na utworzeniu profesjonalnej pracowni digitalizacyjnej w której skład weszła pracownia fotograficzna oraz skanująca, wyposażona w profesjonalny sprzęt i oprogramowanie dedykowane do tego celu. Zakupiona infrastruktura pozwoliła na ustrukturyzowanie oraz usystematyzowanie inwentarza elektronicznego, który wraz ze zbiorem plików graficznych utworzonych dzięki digitalizacji prezentowany jest wszystkim potencjalnym użytkownikom online poprzez zakładkę na stronie Muzeum Podlaskiego.

Muzeum Podlaskie w Białymstoku

Czas realizacji: 2014–2015

Zbiory: <http://31.135.201.98/zbiorym/index.php>

16. Digitalizacja grafiki oraz kartografii MŚC w Cieszynie

Dofinansowano ze środków Programu Wieloletniego Kultura+. Zdigitalizowane zasoby z działów takich jak: Dział Archeologii, Etnografii, Fotografii, Historii, Kartografii, Sztuki, Techniki.

Muzeum Śląska Cieszyńskiego

Czas realizacji: 2014–2015

Zbiory: <http://www.katalog.muzeumcieszyn.pl>

17. Digitalizacja gdańskiej kolekcji pamiątek pielgrzymich.

W utworzonej w ramach zadania, za pomocą sprzętu fotograficznego zakupionego w ramach dofinansowania, pracowni fotografii wykonano wizerunki 704 zabytków. Wizerunki zostały zapisane w zaprojektowanej Bazie Danych Archeoportalu. Równocześnie w utworzonej w ramach projektu pracowni digitalizacji wykonano skanowanie kart katalogowych oraz rysunków zabytków.

Muzeum Archeologiczne w Gdańsku

Czas realizacji: 2015

Zbiory: <http://archoportal.pl/kolekcja/6>

18. Udostępnianie zasobów muzeum emigracji w Gdyni.

W ramach usług zleconych przy realizacji zadania zakupiono sprzęt komputerowy dedykowany systemowi archiwizacji, katalogowania oraz udostępniania zbiorów Muzeum Emigracji w Gdyni. W wyniku digitalizacji zbiorów wykonano 6610 odwzorowań 2214 obiektów. Wszystkie odwzorowania wykonano według katalogu praktyk i standardów digitalizacji materiałów archiwalnych oraz obiektów muzealnych. Muzeum wdrożyło system Collective Access wraz z nakładką Pawtucket służący do katalogowania i udostępniania bezpłatnie zbiorów online.

Muzeum Emigracji w Gdyni

Czas realizacji: 2015

Zbiory: <http://zbiory.muzeumemigracji.pl/>

19. Digitalizacja najcenniejszych arrasów z kolekcji wawelskiej

Celem zadania była digitalizacja, wizualizacja i publikacja unikalnej kolekcji arrasów wawelskich Zygmunta Augusta. Kustosze dokonali selekcji zbioru 16 tkanin, który stanowi reprezentacyjny przegląd całej kolekcji (wraz ze zdigitalizowaną pilotażowo tapiserią „Szczęśliwość Rajską”), której duża część zdeponowana jest w magazynach. Dla realizacji celu projektu konieczna była rozbudowa infrastruktury technicznej Regionalnej Pracowni Digitalizacji. W ramach realizacji projektu „Digitalizacja najcenniejszych arrasów z kolekcji wawelskiej” zrealizowano niżej wymienione działania: dokonano digitalizacji obiektów muzealnych w siedzibie Partnera projektu zgodnie z przyjętym harmonogramem. Specyfika arrasów wymagała wykorzystania skanowania trójwymiarowego oraz wysokorozdzielczej fotografii. Zatem digitalizacji dokonano z wykorzystaniem wielkoformatowego skaningu laserowego oraz fotogrametrii i skanowania stumilimetrowego. Następnie dane pozyskane w procesie digitalizacji zostały poddane edycji i obróbce graficznej, treści graficzne zostały przygotowane do publikacji na portalu, utworzono modele 3D. Równocześnie trwały prace redakcyjne i edytorskie nad materiałami merytorycznymi na temat digitalizowanych obiektów. Pracownicy z redakcji merytorycznej wraz z kustoszami i specjalistami współtworzyli treści merytoryczne. Cyfrowe wizerunki obiektów, uzupełnione o opisy, teksty kontekstowe, metadane, materiały edukacyjne zostały opublikowane w postaci zbiorczych prezentacji na karcie konkretnego obiektu na ogólnie dostępnym portalu. Wszystkie zgromadzone materiały są udostępniane bezpłatnie z możliwością pobrania do celów edukacyjnych.

Małopolski Instytut Kultury w Krakowie

Czas realizacji: 2015

Zbiory: <https://muzea.malopolska.pl/obiekty>

20. Wszyscy Święci w Muzeum Narodowym w Krakowie

Celem projektu była digitalizacja bezcennej kolekcji grafik z wizerunkami świętych postaci, także przedstawięń mariologicznych i zapomnianych już dzisiaj patronów oraz popularyzacja online tego dotąd niepublikowanego w całości zbioru, by umożliwić dostęp do bogatego i często wykorzystywanego przez badaczy i naukowców zasobu ikonograficznego. Realizacja zaplanowanych działań projektowych umożliwiła: digitalizację 1556 grafik z XVI - XX w., unikatowych pod względem ikonograficznym, artystycznym i

historycznym, które stanowiąc reprezentatywny przegląd scen ewangelicznych obrazują świadectwo pobożności pokoleń wiernych, tak z terenów Rzeczypospolitej, jak i całej chrześcijańskiej Europy, a także świata. Proces digitalizacji prowadzony był z wykorzystaniem zakupionego profesjonalnego zestawu fotograficznego. Opracowanie merytoryczne 1556 grafik, w ramach którego przygotowano zostały opisy inwentarzowe i popularnonaukowe, które wraz z wizerunkami cyfrowymi służą prezentacji obiektów online. W ramach procesu opracowania nastąpiło uzupełnienie zasobu metadanych opisowych w systemie bazodanowym zgodnie z obowiązującymi standardami i wytycznymi w zakresie ewidencji zbiorów muzealnych. Ponadto przygotowana została warstwa interpretacyjna w postaci tekstów popularnonaukowych, objaśniających szerszej publiczności znaczenie i treści ideowe publikowanych dzieł, jak też zaopatrzenie eksponatów w słowa kluczowe, tagi lub terminy słownika Iconclass, aby ułatwić wyszukiwanie określonych tematów ikonograficznych.

Wizerunek świętych i patronów ze zbiorów MNK

Czas realizacji: 2015

Zbiory: <https://mnk.pl/fotogalerie/wizerunki-swietych-i-patronow-z-naszych-zbiorow>

21. Digitalizacja dziedzictwa Fryderyka Chopina

Najważniejsze cele zostały zrealizowane zgodnie z założeniami: zdigitalizowano 888 obiektów dziedzictwa Fryderyka Chopina, wytwarzając łącznie 8326 wizerunków, a do 108 obiektów stworzone zostały metadane. Wizerunki i metadane zostały upowszechnione w internecie, w jakości wyjściowej wizerunki dostępne są na stanowiskach roboczych w siedzibie Muzeum, specjalnie opracowane dane zaprezentowano na platformie mUltimate Chopin. Zostało stworzone stanowisko digitalizacji, a istniejące już stanowisko zostało rozbudowane, zwiększając możliwości digitalizacyjne NIFC. Digitalizacja objęła przede wszystkim obiekty papierowe, wykonano również digitalizację z zastosowaniem zakupionego specjalistycznego sprzętu fotograficznego,

Narodowy Instytut Fryderyka Chopina

Czas realizacji: 2015

Zbiory: <https://nifc.pl/pl>

22. Wykorzystać szansę. Digitalizacja zbiorów WiMBP w Bydgoszczy

W ramach realizacji projektu, w wyniku zleceń zewnętrznych oraz pracy pracowników Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej im. dr. Witolda Bełzy w Bydgoszczy, osiągnięte zostały wszystkie przewidywane wskaźniki rezultatów zadania. W ramach zadania zgodnie z planem zdigitalizowano 14 tytułów prasy regionalnej. Zdigitalizowane zbiory są sukcesywnie publikowane na stronie internetowej Kujawsko-Pomorskiej Bibliotece Cyfrowej (www.kpbc.umk.pl/dlibra). Natomiast obiekty, do których nie wygasły jeszcze prawa autorskie można przeglądać w Pracowni Regionalnej WiMBP, gdzie do dyspozycji czytelników oddano trzy stanowiska komputerowe z bezpośrednim dostępem nich.

Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. dr Witolda Bełzy w Bydgoszczy

Czas realizacji: 2015

Zbiory: <http://biblioteka.bydgoszcz.pl/>